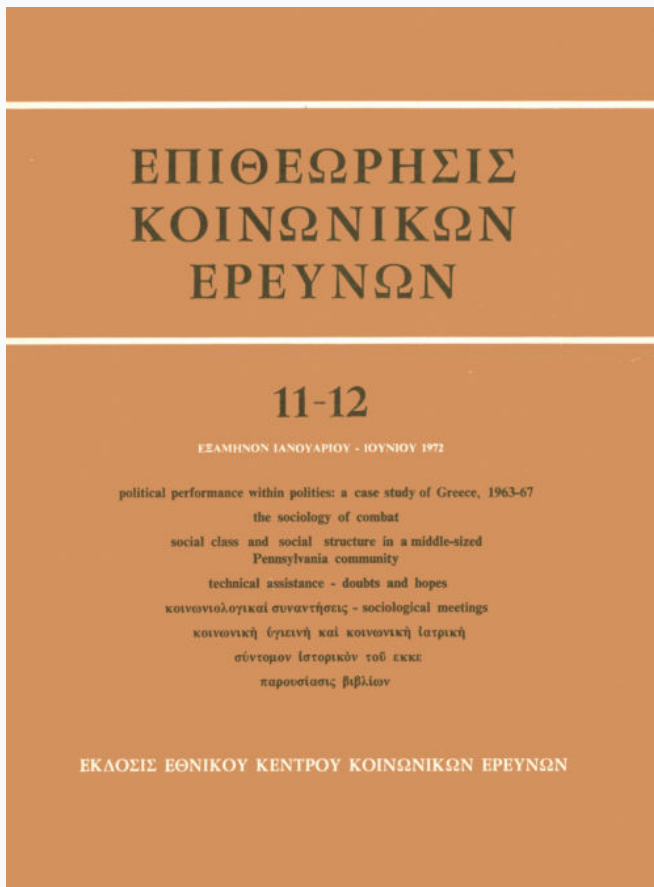

The Greek Review of Social Research

Vol 11 (1972)

11-12

**Migrations et Développement: Le cas de l' Algerie
(Αποδημίες και Ανάπτυξις: η περίπτωση της
Αλγερίας υπό Madeleine Trebous**

Δημ. Α. Γερμίδης

doi: [10.12681/grsr.281](https://doi.org/10.12681/grsr.281)

Copyright © 1972, Δημ. Α. Γερμίδης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Γερμίδης Δ. Α. (1972). Migrations et Développement: Le cas de l' Algerie (Αποδημίες και Ανάπτυξις: η περίπτωση της Αλγερίας υπό Madeleine Trebous. *The Greek Review of Social Research*, 11, 51–52. <https://doi.org/10.12681/grsr.281>

able experience of certain foreign Church Centres for Marriage Preparation which have concentrated their attention on those attitudes which evoke the most immediate response in the engaged couple.

The possible contribution that «information-theory» can make to the subject under investigation was considered most valuable, so an attempt was made to apply its principles to the question of the personal contact between the Pastoral Team and the couple, and of the process of teaching the Orthodox Christian view on marriage.

Similarly the use of material drawn from psychology and consideration of the problems of engaged couples, as well as the contemporary structure of marriage was considered indispensable. Thus we have tried to form a better understanding both of the couple and of the union which they are invited to enter into today, and to show the need for pastoral preparation.

Further, careful attention has been paid to the theological foundation of the «active method» used in modern educational theory, which encourages the couple to participate in their own marriage preparation. This was done by employing the Orthodox principle of «synergy» or collaboration. We have above all tried to indicate which of the existing methods of preparation favour this active participation.

E.K.E.

La Répartition du Revenu National: Les modèles modernes et leur dépassement. (Η Κατανομή του Έθνικου Εισοδήματος: Τα μοντέρνα μοντέλα και το «εξεπέρασμά τους», tome IV, Έκδόσεις Génin, Paris 1970, 331 σελ.).

Η έκδοσις του τετάρτου τόμου της «Κατανομής του Έθνικου Εισοδήματος» αφιερωμένου εις τὰ «μοντέρνα μοντέλα» της κατανομής, συμπληρώνει το δεύτερον μέρος ενός γιγαντιαίου έργου το όποιον οι δύο συγγραφείς Jean Marchal και Jacques Lecaillon, διαπρεπείς Καθηγηταί της Πολιτικής Οικονομίας του Παν/μίου των Παρισίων, ήρχισαν κατά τὰ ἔτη 1957-58.

Η μελέτη τῶν νόμων καὶ κανόνων, οἱ ὅποιοι διέπουν τὴν κατανομὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος μεταξὺ τῶν διαφόρων κοινωνικοοικονομικῶν ὁμάδων, ἀποτελεῖ τὸ ἐπικεντρῶν τῶν ἐπιστημονικῶν ἐνδιαφερόντων καὶ ἐρευνῶν τῶν δύο συγγραφέων.

Εἰς τοὺς δύο πρώτους τόμους τοῦ προαναφερθέντος ἔργου τὸν οἱ δύο Καθηγηταὶ ἀνέλευσαν λεπτομερῶς τὴν διάρθρωσιν καὶ τὴν συμπεριφορὰν τῶν κοινωνικοοικονομικῶν ὁμάδων τῶν «μισθωτῶν», τῶν «κατόχων κερδῶν», τῶν «γεωργῶν», τῶν «δανειστῶν» καὶ τέλος τῶν «ἀπολαμβάνοντων κοινωνικῶν παροχῶν», προβαίνοντες κυρίως εἰς τὴν μελέτην τῆς συν-

θέσεως καὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ εἰσοδήματος τῶν, ἐξετάζοντες ταυτοχρόνως ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν θέσιν τῶν ὁμάδων αὐτῶν εἰς τὰς ἀντιστοιχίας ἀγορᾶς τῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν βαθμῶν καὶ τὰς ἐπιπτώσεις τῆς ὀργανώσεώς των.

Ὁ τρίτος τόμος τοῦ ἔργου περιλαμβάνει τὴν παρουσίαν καὶ κριτικὴν ἀνάλυσιν τῶν «μοντέλων» τῆς κατανομῆς, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὰ δύο βασικά τοιαῦτα, ἥτοι τὸ κλασικὸν καὶ τὸ μαρξιστικόν, μεῖ ἰδιαιτέραν ἀναφορὰν εἰς τὰ χαρακτηριστικά τῆς λειτουργικῆς πλευρᾶς τοῦ τελευταίου μοντέλου.

Ὁ παρὼν τέταρτος τόμος ἀποτελεῖ τὴν συνέχειαν καὶ τὸ τέλος τοῦ μέρους τῆς μελέτης τοῦ ἀφιερωμένου εἰς τὰ μοντέλα. Διὰ τὸ ὅρου «μοντέρνα μοντέλα» τῆς κατανομῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος, οἱ δύο συγγραφεῖς χαρακτηρίζουν ὅλας ἐκείνας τὰς ἀναλύσεις αἱ ὁποῖαι ἠκολούθησαν τὴν «ἀπανάστασιν τῆς ὀριακῆς ὀφελείας» (revolution marginaliste) τῶν ἐτῶν 1870-1880, ἥτοι τὸ Νεοκλασικὸν καὶ Νεοκεϋνσιανὸν μοντέλου.

Ἀλλὰ οἱ «μοντέρνοι συγγραφεῖς», μολοντοὶ ὅλοι υἱοὶ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς ὀριακῆς ὀφελείας, δὲν συμφωνοῦν ἐπὶ πλείστον σημείων, καὶ κυρίως ὡς πρὸς τὴν μέθοδον ἀναλύσεως. Οὗτω, ἐφαρμόζοντες μίαν μικροοικονομικὴν ἀνάλυσιν, οἱ νεοκλασικοὶ συγγραφεῖς ὠδήγηθησαν εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν ἐξήγησιν τῶν προβλημάτων τῆς κατανομῆς διὰ μέσου τῆς παραγωγῆς. Ὅσον ἀπὸ τοὺς Κεϋνσιανούς, υλοθετοῦντες μίαν μακροοικονομικὴν μέθοδον ἀναλύσεως, ἐρμηνεύουν τὰ ἴδια προβλήματα τῆς κατανομῆς διὰ μέσου τῆς συνολικῆς ζήτησεως.

Η μελέτη λοιπὸν τῶν μοντέλων ὑπὸ τῶν J. Marchal καὶ J. Lecaillon, βασίζεται ἐπὶ τῶν ἐννοιολογικῶν καὶ μεθοδολογικῶν αὐτῶν διαφορῶν αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν χρησιμοποίησιν πότε μὲν τῆς ἐννοίας τῆς «κοινωνικῆς κατανομῆς», πότε δὲ τῆς ἐννοίας τῆς «λειτουργικῆς κατανομῆς», καὶ καταλήγει εἰς τὴν παρουσίαν ἐνὸς *συνθετικοῦ μοντέλου*, ἱκανοῦ διὰ συμβιβαστῆς βραχυχρονίας καὶ μακροχρονίας τὰ νεοκλασικὰ καὶ νεοκεϋνσιανὰ μοντέλα.

Οἱ δύο ἐκλεκτοὶ συγγραφεῖς δὲν περιορίζονται ἁπλοῦς μόνον εἰς τὴν θεωρητικὴν ἐξήγησιν τῆς κατανομῆς, ἀλλὰ ἐπιστρέφουν εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς πραγματικότητος, διὰ τῆς μελέτης τῆς ἐξελίξεως τῆς κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος εἰς τὴν γαλλικὴν οἰκονομίαν, ἐλέγχοντας οὕτω ὅλας τὰς διατυπώσεις ὑποθέσεις καὶ τὴν παρουσίαν τῶν μοντέλων.

Ἐπὶ τῆς βάσει αὐτῶν τῶν παρατηρήσεων αἱ ὁποῖαι ἐκτίθενται εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ τετάρτου τίτλου τοῦ παρόντος τόμου, οἱ δύο ἐπιφανεῖς συγγραφεῖς ἐπιχειροῦν διὰ προσδιορίσασιν τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δύνανται ἤδη διὰ ἐκφράσεως τὰ «ξεπεράσματα» τῶν μοντέρνων μοντέλων.

Οὕτω ἐὰν ὁ ἐρευνητής θέλῃ διὰ συλλάβῃ κατὰ τρόπον ἀκριβῆ τὴν παρατηρη-

μένην πραγματικότητα, ὀφείλει νὰ υιοθετήσῃ μίαν «νομισματικὴν» μέθοδον ἀναλύσεως (analyse en termes monétaires), ἀντὶ τῆς χρησιμοποιοῦμένης συνθήσεως «πραγματικῆς» τοιαύτης (analyse en termes réels).

Ἡ μέθοδος αὕτη, ἐν συνδυασμῷ μετὰ μίαν λεπτομερῆ μελέτην τῆς συμπεριφορᾶς τῶν πλέον ἀντιπροσωπευτικῶν ὁμάδων τῶν κατόχων εἰσοδήματος, δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς μίαν ἀναθεωρημένην ἔννοιαν τῆς μακροοικονομικῆς ἰσορροπίας, βραχυχρονίας καὶ μακροχρονίας.

Υπογραμμίζοντες τὸν μοναδικὸν χαρακτήρα τῆς ἀπὸ δωδεκαετίας καὶ πλέον ἀναληφθείσης ὑπὸ τῶν ἐξεχόντων Καθηγητῶν Jean Marchal καὶ Jacques Lecaillon προσπαθείας, ἃς εὐχρηθῶμεν νὰ ἴδωμεν συντόμως περατωμένον τὸ μνημειώδες ἔργον τὸν ἐπὶ τῆς Κατανομῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος.

ΔΗΜ. Α. ΓΕΡΜΙΔΗΣ

Migrations et Developpement: Le cas de l'Algerie (Ἀποδημιαὶ καὶ Ἀνάπτυξις: ἡ περίπτωσις τῆς Ἀλγερίας), ὑπὸ Madeleine Trebous. Ἐκδόσεις τοῦ Centre de Developpement de l'OCDE, Paris 1970, 241 σελ.

Τὸ μεταναστευτικὸν κίνημα ἐκ τῆς Ἀλγερίας πρὸς τὴν Ἐυρώπην ἀρχίζει περὶ τὸ 1870 καὶ γήρει, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἠχορῖζει σοβαρὰς διακυμάνσεις, ὀφειλομένης ἰδίως εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πολεμικῆς βιομηχανίας τῆς Ἐυρώπης, συντόμως ἀκολουθηθείσας ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τῆς ἀνοικοδομησεως.

Ἐν τούτοις, μόνον μετὰ τὸ 1950 τὸ μεταναστευτικὸν κίνημα λαμβάνει μαζικὸν χαρακτήρα. Κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος 200 μετὰ 250.000 Ἀλγερινῶν—ἀντιπροσωπευόντων τὸ 20% τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀλγερίας—ἀπεσπολοῦντο εἰς τὴν Ἐυρώπην, ἐνθὲ τὸ 1966 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων εἰς 300.000. Κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος ὁ ἄλγερινὸς πληθυσμὸς ὁ ζῶν ἐν γένει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν θνήσκει εἰς 800.000, ἥτοι τὰ 6% τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀλγερίας. Ἐὰν λάβῃ τὴν ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν δευτερογενῆ τοιμῆα, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν Ἐυρώπην ἦτο κατὰ τὸ 1966 μεγαλύτερος ἀπὸ ὅ,τι εἶναι τῶν Ἀλγερινῶν.

Ἡ Γαλλία εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν χώρα ὑποδοχῆς μετὰ 96,7% τοῦ συνόλου τῶν μεταναστῶν, τὸ δὲ ὑπόλοιπον καταμετρεῖται κυρίως εἰς τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν.

Ἐνόπιον τῶν διαστάσεων τούτου μεταναστευτικοῦ κινήματος, καὶ ἐν ὄψει τῶν νέων πραγματικότητων καὶ διαρροῶσεων ἐνὸς ἀνεξαρτήτου κράτους μετὰ μίαν ὑπὸ ἀνάπτυξιν οἰκονομίαν, τὸ πρόβλημα τῆς ἀλγερινῆς μεταναστεύσεως πρέπει νὰ τεθῆ ἐκ νέου ἐπὶ τάπητος.

Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ μελέτη τῆς Madeleine Trebous εἶναι *τισιπλὴρ ἀξίαν*:

Πρώτον, διότι, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ὑπαρχούσης ὕλης, καθὼς καὶ ἐπὶ ἀπ' εὐθείας μελετῶν καὶ ἐρευνῶν «ἐπὶ τοῦ πεδίου», προβαίνει εἰς μίαν λεπτομερεστάτην ἀνάλυσιν τοῦ ἱστορικοῦ τῶν αἰτιῶν, τοῦ ὄγκου τῆς κατανομῆς (γεωγραφικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς), τῆς συνθέσεως, καθὼς καὶ τῶν μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀλγερινῶν μεταναστῶν εἰς τὴν Εὐρώπην.

Δεύτερον, διότι, ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς προηγουμένης ἀναλύσεως, διατυπώνει μίαν πλήρη «ἀδιάνωσιν» τῶν προβλημάτων καὶ τῶν κοινωνικο-οικονομικῶν προσδοκιῶν τῶν μεταναστῶν, καθὼς καὶ τῶν δυνατοτήτων τὰς ὁποίας παρουσιάζουν διὰ τῆς οικονομικῆς ἀνάπτυξιν τῆς Ἀλγερίας, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὸσον τοὺς καθορισθέντας ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀλγερινοῦ κράτους στόχους ἀναπτύξεως, ὅσον καὶ τὰς εἰς εἰδικευμένα ἐργατικάς χεῖρας ἀνάγκας τῆς νεοδημιουργημένης ὅθνηκῆς βιομηχανίας.

Εἰς τὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς διαγνώσεως ἐτονίσθησαν ἰδίως, ἀφ' ἑνὸς μὲν αἰ συνέπειαι ἑνὸς εἰδους ὀριστιμένου «ἀδιάνωσιν» τῆς ἐργασίας τῶν μεταναστῶν, ἀπασχολομένων κυρίως εἰς βαρείας ἐργασίας, ὅπως λόγου χάριν εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπασχολοῦνται εἰς τὰς οἰκοδομὰς καὶ δημόσια ἔργα 40,6%, εἰς τὴν ἠλεκτρικὴν παραγωγὴν καὶ τὴν βιομηχανίαν βαρέων μηχανημάτων 21%, εἰς τὴν μεταλλουργίαν 5,4%, κτλ., ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδον τῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ ἔνθεν μορφώσεως, τὸ ὅποιον προκαλεῖ ἐπιπρόσθετος δυσκοιλία διὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν μεταναστῶν εἰς διάφορα προγράμματα μετεκπαίδευσως, πρακτικῶν ἐφαρμογῶν, κτλ.

Ἐξ ἄλλου, ὅταν εἰς ἐργάτης ἐξ Ἀλγερίας ἀπιθῆναι διὰ ἀποκτήσῃ μίαν εἰδικότητα, ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐργασιῶν ποῦ τὸν προσφέρονται εἶναι λίαν περιορισμένα καὶ ἀντιστοιχοῦν γενικῶς εἰς ἐκεῖνα τὰ ἐπαγγέλματα τὰ ὁποῖα ναὶ μὲν «περιφοροῦν» ὄν ἐνόησι, ἀλλὰ εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν συνέχισιν τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως τοῦ κράτους ὑποδοχῆς.

Ἐπὶ τῆς βάσεως κυρίως αὐτῶν τῶν τελευταίων παρατηρήσεων ἡ συγγραφεὶς εἰσέρχεται εἰς τὸ μῆμα τῆς μελέτης τῆς τοῦ ἀναφερόμενον εἰς τὴν «θεραπευτικῆν», τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὸ τρίτον ἀξιόλογον μέρος τῆς ἐργασίας τῆς.

Πράγματι, ὅπως ἡ Madeleine Trebous τὸ ὑπογραμμίζει, ἡ κυριώτατη αἰτία τῆς «ἀνισοροπίας» τῶν ἰσοζυγίων τῶν κερδῶν μεταξὺ τῶν χωρῶν ἀποστολῆς καὶ ὑποδοχῆς, εἶναι ὅτι τὰ συμφερόντα τῶν ὄσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν μεταναστῶν εἶναι ἀλληλοσυγκρουόμενα. Τὸ συμφέρον τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας εἶναι νὰ διατηρηθῇ τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν τὸ προερχόμενον ἐκ τοῦ Τρίτου Κόσμου ἐντὸς ὀρισμένου τομέου τῆς οἰκονομίας καὶ εἰς ἕν χαμηλὸν ἢ μέσον ἐπίπεδον εἰδικεύσεως, μὴ ἐπιτρέπουσα τὴν πραγματικὴν ἐξειδίκευσιν παρὰ μόνον εἰς ὀρισμένας δραστηριότητας. Ἄντιθέ-

τως, ἡ ἀνάπτυξις τῶν οἰκονομιῶν τῶν χωρῶν ἀποστολῆς τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἀπαιτεῖ ἐξειδίκευσιν ὑψηλοῦ βαθμοῦ, εἰς πλείστους τομεῖς, συνήθως ἄλλως τὴ διαφορετικῶς ἀπὸ ἐκείνου εἰς τοὺς ὁποίους οἱ μετανάστες ἐξειδικεύονται εἰς τὴν Εὐρώπην.

Διὰ νὰ συμβιβασθῇ τὰ δύο ἀντιθέτω ἀλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα ἡ συγγραφεὺς προτείνει μίαν σειράν μέτρων, ἀποβλεπόντων ἰδίως εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν «διαρθρώσεων ὑποδοχῆς» (structures d'accueil), ἐν ὄψει μίαις ἀξιοπρεπεῶς κοινωνικῆς ἐνσωματώσεως—ἔστω καὶ προσωρινῆς—τῶν μεταναστῶν, καὶ εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ συντονισμόν μεταξὺ τῆς Ἀλγερίας καὶ τῶν χωρῶν ὑποδοχῆς τῆς ἐπαγγελματικῆς εἰδικεύσεως τῶν μεταναστῶν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὸσον τὰς ἱκανότητας καὶ προτιμήσεις τῶν ἐνδιαφερόμενων, ὅσον καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας τῆς χώρας ἀποστολῆς.

Ταυτοχρόνως ἡ συγγραφεὺς ἐπιμένει ἐπὶ τῆς ἀνάγκης ἐρευνᾶν καὶ ἀνταλλαγῆς πληροφοριῶν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, διὰ τὴν καταπολέμησιν μίαις τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν τῆς ἀνεπαρκοῦς χρησιμοποίησεως τῆς μεταναστεύσεως διὰ σκοποῦς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, ἥτοι τὴν ἔλλειψιν στοιχείων εἰς τὰς καταληφθείσας ὑπὸ τῶν μεταναστῶν θέσεις εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς, ὡς καὶ τὰς δυνατότητας ἐργασίας εἰς τὴν χώραν καταγωγῆς τῶν.

Ἡ Medeleine Trebous συμπληρώνει τέλος τὴν τὸσον ἐνδιαφερόσαντα μελέτην τῆς, μὲ μίαν λεπτομερῆ περιγραφήν τῶν μέχρι σήμερον χρησιμοποιοθέντων μέσων διὰ τὴν ἐνσωμάτωσιν τῶν εἰδικευμένων ἐργατῶν εἰς τὴν Ἀλγερίαν, ἀπὸ τῆν ὁποίαν διαφαίνεται ὁ ἐμπειρικὸς χαρακτήρ καὶ αἱ ἑλλείψεις τῆς ἀκολουθηθείσης πολιτικῆς εἰς αὐτὸν τὸν τομεῖ.

Ἐν τούτοις, ἡ ἔλλειψις μίαις συγκριτικῆς μελέτης τῶν ἐκ τῆς μεταναστεύσεως «καθαρῶν κερδῶν» διὰ τὰς χώρας ὑποδοχῆς καὶ ἀποστολῆς, ἡ ὁποία νὰ λαμβάνῃ κυρίως ὑπ' ὄψιν τὰς κοινωνικάς δαπάνας εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθησαν αἱ χώραι προελεύσεως τῶν μεταναστῶν, ἀφῆναι ἀνεῦ ἀπάντησεως, ἀριθμητικῶς ἐκφραζομένης, τὸ πρόβλημα τῆς συγκρούσεως τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν, μακροχρονίως.

Διότι ἂν εἶναι ἀληθές ὅτι βραχυχρονίως καὶ μεσοχρονίως ἡ μετανάστευσις ἐλαττώνει τὴν ἀνεργίαν καὶ τὴν ὑποαπασχόλησιν καὶ προκαλεῖ ἐντυπωσιακὰς ἀποστολάς συνναλλάγματος εἰς τὰς χώρας προελεύσεως τῶν μεταναστῶν, χωρὶς νὰ ὑπολογισομένη τὰς εὐμενεῖς ἐπιπτώσεις—αἱ ὁποῖαι εἶναι περισσότερον συζητήσιμοι—τῆς ἐπαγγελματικῆς εἰδικεύσεως τῶν, δὲν εἶναι ὀλιγότερον ἀληθές ὅτι μακροχρονίως ἡ μετανάστευσις κινδυνεύει νὰ ἀποβῇ διὰ τὰς χώρας ἀποστολῆς—ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὴν Ἀλγερίαν—περισσότερον ἐν πρόβλημα παρὰ μίαις λύσει.

ΔΗΜ. Α. ΓΕΡΜΙΔΗΣ

Ἐνυπόγραφο ἄρθρον ἐκφράζει τὰς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων τῶν
Signed articles express only the views of their author

Ε Π Ι Θ Ε Ω Ρ Η Σ Ι Σ
Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Κ Ω Ν
Ε Ρ Ε Υ Ν Ω Ν

Revue de Recherches Sociales

εἰδικὸν τριμηνιαῖον περιοδικὸν

Ἐκδότῃς: Ἐθνικὸν Κέντρον
Κοινωνικῶν Ἑρευνῶν (ΝΠΔΔ)

Σοφοκλέους 1, Ἀθήναι 122

*

Ἔτος τρίτον. Τεύχος 11ον & 12ον

Ἰανουάριος - Ἰούνιος 1972

διευθυντὴς συντάξεως

ΗΛΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ

Ἄγιος Χαραλάμους 1, Ἀθήναι 701

ὑπεύθυνος τυπογραφείου Ν. Ποταμίτης

Ζέππου 20 - Γλυφάδα

στοιχειοθεσία-ἔκτυπωση-βιβλιοδεσία

Ποταμίτης-Λαμπρινούτσου Ο.Ε.

ἐπιμέλεια ἐκδόσεως

Ἰγερπεία Ἐνημερώσεως ΕΚΚΕ

*

ΤΙΜΗ ΔΙΑΦΥ ΤΕΥΧΟΥΣ - ΔΡΧ. 80

Single copies of this issue \$ 5

συνδρομὰ ἐσωτερικῶν (4 τεύχη):

διὰ ἰδιωτῶν δρχ. 150,

διὰ σπουδαστῶν δρχ. 75,

διὰ νομικά πρόσωπα, τράπεζας,

ὄργανισμοῦ δρχ. 300,

συνδρομὴ ἑξωτερικῶν (4 τεύχη): \$ 12

*

ἡ ἀναδημοσίευσίς τῆς ὕλης τοῦ

περιοδικοῦ ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν

ἀδείας τοῦ διευθυντοῦ συντάξεως

πέρας ἐκτύπωσως 22.6.1972